

Det vil i afsnit 5 blive vist, hvordan man opgør omkostningerne ved brug af produktionsfaktorer, som ikke optræder på udgiftsbudgettet i samme år, som forbruget finder sted.

2.4. Faste og variable omkostninger

Variable omkostninger er omkostninger, der varierer med aktivitetsomfanget. *Faste omkostninger* er derimod omkostninger, som institutionen er bundet til, og som det ikke på kort sigt er muligt at frigøre sig fra. De faste omkostninger vil derfor på kort sigt være upåvirkede af produktionsomfanget.

For den type indtægtsdækket virksomhed, der typisk drives i offentlige institutioner, gælder, at de faste omkostninger kun vil kunne relateres til institutionen og ikke til den enkelte aktivitet. Omkostningskalkulation ved faste omkostninger vil derfor udelukkende blive behandlet i afsnit 5. Er der direkte faste omkostninger kan beregningen af disse ske efter de principper, der beskrives i afsnit 5.

2.5. Moms og arbejdsmarkedsbidrag

Er der tale om momspligtige aktiviteter, skal købsmomsen *ikke* indgå i priskalkulationen, idet der så tillægges moms til salgsprisen i forbindelse med faktureringen. Er der derimod tale om ikke-momspligtige aktiviteter, skal købsmomsen medregnes på lige fod med de øvrige omkostninger. Dette skal man være særlig opmærksom på ved fællesindkøb, som retter sig mod både momspligtige og ikke momspligtige aktiviteter. Vedrørende disse fordelingsmæssige problemer henvises til Toldvæsenets generelle regler om moms.

Såfremt der er tale om momspligtige aktiviteter, skal der også betales arbejdsgiverbidrag med 2,5 pct. af momsgrundlaget. Denne udgift skal der også være dækning for, hvorfor den må medtages som en omkostning i kalkulen.

2.6. Oversigt

De omkostningsbegreber, der skal indgå i en priskalkulation, er nu introduceret. I det følgende vil det blive vist, hvorledes man beregner de forskellige typer omkostninger. Omkostningerne vil blive behandlet i følgende rækkefølge:

- direkte omkostninger (*afsnit 3*)
- indirekte omkostninger, svarende til udgifter, som fremgår af institutionens budget i samme år (*afsnit 4*)
- indirekte omkostninger, svarende til udgifter, der ikke fremgår af institutionens budget i samme år (*afsnit 5*).

I *afsnit 6* vises det, hvorledes regnskabsanalyser i de følgende år kan bruges i forbindelse med prisfastsættelsen. Prisfastsættelsen kan foretages ved indregning af et fast procenttillæg til de direkte omkostninger.

I *bilag 3* findes to eksempler på, hvordan man gennemfører en priskalkulation.

3. Direkte omkostninger

De direkte omkostninger er som nævnt omkostninger, som direkte kan henføres til det enkelte produkt. Det skal dog understreges, at opdelingen mellem direkte og indirekte omkostninger vil variere fra institution til institution. Opdelingen på de to omkostningstyper afhænger af karakteren af den indtægtsdækkede virksomheds produktion, institutionens organisation og regnskabs-systemets opbygning. Det skal dog tilstræbes at udforme regnskabssystemer mv. således at så mange omkostninger som muligt bliver direkte.

For de direkte omkostninger gælder typisk, jf. afsnit 2.3, at der er tidsmæssigt sammenfald mellem de udgifter, der direkte kan henføres til et produkt, og den tilsvarende omkostning. Der er med andre ord ikke stor forskel mellem værdien af indkøbet af den pågældende produktionsfaktor og værdien af forbruget af faktoren.

Som eksempler på de udgifter, der skal anvendes ved beregningen af de direkte omkostninger, kan nævnes:

- løn, inkl. pension til overenskomstansatte